

UTDRAG AV STATSMINISTER WILLOCHS TALE I OSLO HØYRES
REPRESENTANTSKAP 3.6.1985 KL.1800

Høyre kan se tilbake på snart 4 begivenhetsrike år som regjeringsparti. Og vi kan glede oss over gode resultater for landet:

Vi har trygget Norges sikkerhet og innflytelse i verden gjennom en stø kurs i utenriks- og forsvarspolitikken. Vi har vært utsatt for sterke angrep fra en opposisjon som ville at vi skulle forlate viktige deler av det som vi tidligere sto sammen om. Vi har stått mot stormkastene og ført linjen videre, og ser at vårt forhold til begge supermakter og venner i alle deler av verden er godt.

Vi har snudd truende stagnasjon i norsk økonomi til ny vekst for Norge, med voksende investeringer, større produksjon, høyere sysselsetting og høyere reallønn.

Vi har snudd voksende inflasjon - med trussel om galloperende prisstigning og fullstendig ødeleggelse av konkurranseevnen - til lavere prisstigning enn på lange tider. Vi har gjennomlevet en periode med først stigende og så synkende arbeidsløshet. Men hva kom stigende arbeidsløshet av, og hvem har fått den til å synke igjen?

Efter at Arbeiderpartiets regjeringstid munnet ut i rekordstor inflasjon og kostnadsstigning, ble norske produkter så dyre, og så mange norske arbeidsplasser utkonkurrert, at stigende arbeidsløshet ikke lenger var til å unngå. Jeg beskrev denne situasjonen grundig i valgtaler i 1981. Og stigningen i arbeidsløsheten satte inn før vår omlegging av politikken hadde begynt å virke. Og det var ikke mulig å bekjempe en så høy inflasjon som Arbeiderpartiet hadde skapt, uten tilstramninger som kunne gå utover sysselsettingen på kort sikt. Men nå er den registrerte arbeidsløsheten igjen under 2½ prosent av arbeidsstyrken. Jeg nevner dette tallet fordi daværende Arbeiderpartiformann Reiulf Steen i Arbeiderpartiets regjeringstid uttalte at "selv med en arbeidsløshet på opp til 2,5% er det mulig å snakke om full sysselsetting" (Dagbladet 31.12.1977). Det var for øvrig i det samme intervju hvor han uttalte - etter valget i 1977 - at "Man er fristet til å trøste seg med at går det til helvete, så skjer det i alle fall på første klasse". Så ille gikk det selvfølgelig ikke, men vi fikk altså inflasjonsrekord noen år senere, og som følge av det: arbeidsløshet.

Nå har vi altså heldigvis fått vesentlig lavere ledighet igjen. Men himmelen er ikke skyfri: Selvom det har lyktes for oss å redusere pris- og kostnadsstigningen kraftig, er den fremdeles for sterk i forhold til konkurrentene. Man må også regne med større ledighet i august, som følge av det store antall unge som vil melde seg på arbeidsmarkedet da. Derimot vil ledigheten som vanlig synke igjen i september.

Vi har gjennomført en sterkere satsing på sosiale oppgaver enn noen gang før. Tross problemene kan vi også slå fast at helsevesenet er bygget ut og vi kan konstatere voksende effektivitet og større utbytte av de midler som settes inn.

Vi har satset for Norges fremtid ved sterk utbygging av videregående og høyere utdanning. Økningen er så sterk at en klart stigende andel av sterkt voksende ungdomskull nå får dette verdifulle grunnlag for senere innsats.

Efter nedgang i forskningens andel av nasjonalproduktet under våre forgjengere, er forskningsinnsatsen igjen økt sterkere enn nasjonalproduktet. Samtidig gjøres også denne innsats mer effektiv, slik at vi skal stå bedre rustet til å møte dagens og fremtidens inspirerende teknologiske utfordringer.

Vi har fremmet maktspredning og mangfold, med større valgfrihet for enkeltmennesket, et åpnere samfunn og styrkelse av eiendomsretten. Derved har vi brutt utviklingen i retning av stadig mer maktkonsentrasjon og statsdirigering.

Vi ser en ny dynamikk, spennende initiativ og voksende pågangsmot både i yrkesliv og kulturliv. Derfor ser vi med optimisme på landets muligheter.

Vi vil ikke male alt med samme farge. Vi ser godt de mange gjenstående uløste oppgaver. Høyres program og Regjeringens langtidsprogram viser hvorledes vi vil løse

disse oppgavene og problemene. Det er små motsetninger mellom disse to dokumentene. Begge er preget av ansvarlighet og pågangsmot. Regjeringens langtidsprogram klarlegger samtidig grunnlaget for fortsatt regjeringssamarbeid.

Vi har lagt vekt på å utarbeide et realistisk langtidsprogram, med respekt for de økonomiske lover og de erfaringer man har hentet om sammenhengene mellom økonomisk politikk og økonomisk vekst, og hvor grensen går mellom vekstpolitikk og inflasjonspolitik. Vi har ikke villet drive valgkamp på en ønskeliste uten rotfeste i den virkelighet vi må være forberedt på.

Det er et offensivt program, som gjør grundig rede for hvordan vi vil skape den vekst vi trenger, for å løse de oppgavene vi står foran.

Samtidig er det et program som virkelig prioriterer, som fordeler de midler man kan skaffe på en rasjonell måte, og ikke bare lover så meget av alt til alle at det ikke blir orden på noe.

Vi vil skape vekst ved å skape gode vilkår i arbeidslivet, og stimulere til sparing og innsats. Utdannelsen vil bli bygget videre ut. Forskningsinnsatsen, som som nevnt har vokst vesentlig i inneværende periode, vil bli både forsterket og effektivisert også i neste periode.

Veksten skal sikre bosettingen, og bedre vilkårene, særlig for barnefamiliene, de syke og de eldre. For å få nok midler til en reell bedring, for barn, syke og de

eldste eldre, må man vise tilbakeholdenhet overfor andre grupperes ønsker.

Vi har rike muligheter, men også farlige muligheter for å ødelegge mulighetene. Regjeringen vil satse målbevisst, men ikke akseptere slike overbud som bare kan skape ny kraftig skattestigning og ny inflasjon, og derved ødelegge grunnlaget for titusener av arbeidsplasser. Vårt program er et realistisk program for en trygg samfunnsøkonomi og reell vekst og velferd.

Samtidig er dette et program for samarbeid. Det viser enda en gang hvilken evne den nåværende regjering har til å utarbeide samlende løsninger gjennom konstruktive drøftelser mellom regjeringsmedlemmer som er preget av viljen til å dra lasset sammen.

Arbeiderpartiet har møtt vårt opplegg med en makeløs serie av overbud på nær sagt alle områder unntatt forsvaret. Jeg har tidligere karakterisert deres politikk som lettsindig, men det er en for mild karakteristikk: Arbeiderpartiets løfter er en uansvarlighet som bare kan måle seg med SV's økonomiske drømmerier, og kan forsåvidt godt danne innenrikspolitisk grunnlag for listeforbund mellom de to partier.

Samtidig markerer Arbeiderpartiets nye program fullføringen av en fullstendig helomvending i forhold til regjeringen Harlem Brundtlands langtidsprogram for inneværende periode. Det var fru Brundtlands egen regjering som sa at "Regjeringen ser det som helt

'nødvendig å redusere den sterke veksten i de offentlige utgiftene", og at "Statsbrukenes utlånsrammer vil bli holdt innenfor stramme rammer". Gro Harlem Brundtlands egen regjering uttalte at kampen mot inflasjonen ville kreve en "stram finans- og kredittpolitikk". Nå vil Gro Harlem Brundtland øke de offentlige utgiftene med tallrike milliarder hvert eneste år i tillegg til den økningen vi foreslår, og benekter at det vil føre til økt prisstigning! Hun krever at jeg skal bevise at slik politikk fører til inflasjon, til tross for at forklaringen står svart på hvitt i et dokument som hun selv har lagt frem! Hun burde også lytte til partifellen Skaanland, som i avisen Vårt Land sist fredag sa klart fra at "På kort sikt fører store valgløfter til høyere inflasjon, men mot slutten av århundret vil de virkelige problemene sette inn".

Man bør også merke seg sentralbanksjef Skaanlands uttalelse til Dagbladet 30. mai. Der sa han at "Vi har nå en så høy sysselsetting innenlands at om det brukes mer penger innenlands, vil det føre til for stort press på økonomien og i neste omgang til økt arbeidsledighet".

Arbeiderpartiet mener selv at dets forslag vil øke utgiftene på statsbudsjettet slik at de i 1989 blir 9 milliarder kroner høyere enn etter Regjeringens opplegg. Hvor meget penger dette er, kan illustreres med at det er omtrent like meget som staten får inn i inntektsskatt fra personer og bedrifter.

Vi mener at alle de forslagene som Arbeiderpartiet legger frem vil koste meget mer enn 9 milliarder om året, og ser også med undring at partiet ikke tar med i dette regnestykket den veldige økningen i statens utlån til gode formål som partiet lover, og som det også måtte skaffes penger til. Men selvom Arbeiderpartiets tall hadde vært riktige, ville de representere en voldsom økning i den samlede efterspørsel i samfunnet, med slike inflasjonsøkninger som bl.a. Norges Banks sjef Hermod Skaanland har beskrevet.

For å prøve å imøtegå angrepene, gjør Arbeiderpartiet det kunstgrep å regne med økte inntekter som følge av den økte vekst som partiet lover, men som ikke vil bli resultatet av en slik politikk. De bygger på den fristende teori at når man bevilger mer, blir det også automatisk større inntekter til staten. Men så enkelt er det nok dessverre ikke. Hvis man bevilger så meget at det blir mer inflasjon, blir det etterhvert mindre reell vekst i landet, og mindre reelle inntekter til staten. Det kan nok bli mange kroner, men av mindre verdi. Derfor vil Arbeiderpartiets overbud føre til en stadig sterkere svekkelse av budsjettene, og stadig sterkere inflasjon.

Arbeiderpartiets opplegg er med andre ord et eksempel på faren for at oljeinntektene kan bli brukt til å skape galopperende inflasjon i Norge, og derved ødelegge konkurransevnen og føre til tap av titusener av arbeidsplasser - og massearbeidsløshet. Det er dessverre ingen grunn til å tro at Arbeiderpartiet under sin

nåværende ledelse vil snu i tide, dersom de skulle vinne valget.

Arbeiderpartiets løfter vil ikke kunne bli oppfylt, men forsøkene på å gjøre det, vil skape en ny inflasjonsbølge som det vil bli meget vanskeligere og langt mer smertefullt å komme ut av enn den forrige inflasjonsbølgen som Arbeiderpartiet skapte, med opptil 15% prisstigning i en tolv måneders periode. Tenk bare på hvor vårt arbeidsliv ville stått i dag dersom den inflasjonen Arbeiderpartiet skapte hadde fått fortsette! Da ville det vært håpløst for dem å hevde seg i konkurransen med utlandet.

Det er ellers lett å forstå at Arbeiderpartiet føler behov for å bruke enda sterkere ord enn løfter om den milliandrullingen det kommer med nå: Nå skal det hete "garanti", i et forsøk på å bli trodd. Men la oss se litt på hva som skjedde med Arbeiderpartiets løfter siste gang Arbeiderpartiet vant et valg:

Foran valgseieren i 1977 la Arbeiderpartiet frem et langtidsprogram med rike løfter: Det ble flertall i Stortinget for å gjennomføre løftene, men en lang rekke av de mest sentrale løftene ble ettertrykkelig brutt. La meg bare nevne to eksempler: Arbeiderpartiet vant valget på bl.a. å love pensjonistene 6% realøkning i pensjonene hvert år. Allerede det andre året i perioden ble økningen halvert, og de to siste årene i Arbeiderpartiets siste periode fikk pensjonistene en syvendepart av den økningen de var blitt lovet!

Et annet eksempel: I 1977 vant Arbeiderpartiet valget på bl.a. løfter om betydelig reallønnsøkning for lønnstagerne. De ga flere fristende tall for hvor meget større velstanden skulle bli. Resultatet ble reallønnsnedgang for de fleste i Arbeiderpartiets siste periode. Derefter ble det borgerlig regjering og økt reallønn.

Vi står på mange måter i en paradoksal situasjon foran dette valget.

Arbeiderpartiet mener at den økonomiske situasjonen er blitt så meget bedre i vår regjeringstid, at det nå er tid for store og kostbare reformer, som det slett ikke var råd til før. Nå kommer Arbeiderpartiet med storslagne løfter, som det selv regnet som ugjennomførlige for noen år siden, etter at det selv hadde styrt i åtte år. Og når Arbeiderpartiet lover så meget mer nå, enn for fire år siden, da det selv hadde regjeringsansvar, kan overbudene ikke begrunnes med oljeinntektene. Arbeiderpartiet regnet jo med dem for fire år siden også, men erkjente da at de ikke gir grunnlag for å forsvare slik inflasjonspolitik som partiet satser på nå i nærmest desperate utspill for å vinne flertallet. Det faller på oss å forklare at selvom den økonomiske situasjonen er blitt betraktlige bedre, er den ikke blitt så gunstig at man har råd til så meget som opposisjonen krever.

Opposisjonen tilbyr så meget til nær sagt alle formål, at virkeligheten vil bli mer inflasjon, mindre

· vekst og dårligere løsning av de prioriterte oppgaver, dersom de vinner. Vår linje er en trygg politikk for vekst og konsentrasjon om de viktigste oppgaver, med særlig vekt på økt innsats for barnefamiliene, de syke og de eldste eldre.